

UNIWERSYTET MEDYCZNY W ŁODZI

Zakład Immunopatologii

Oddział Nauk Biomedycznych i Kształcenia Podyplomowego

**Postępowanie farmaceutów w leczeniu infekcji
górných dróg oddechowych**

mgr Małgorzata Pietrusiewicz

Praca doktorska napisana pod kierunkiem:

Prof. dr hab. n. med. Rafała Pawliczaka

w Zakładzie Immunopatologii

Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Łódź, 2022

Rozdział VII

Streszczenie

W obecnych czasach pacjenci nie mają czasu chorować ze względu na tempo życia i wielozadaniowość, oczekują zatem szybkiego rozwiązania wszelkich problemów zdrowotnych, szukają porady w ogólnodostępnych aptekach, niejednokrotnie z pominięciem wizyty w gabinecie. Rola farmaceuty jest coraz bardziej doceniana i postrzegana jako zawód zaufania publicznego. Farmaceuta jest dla pacjenta często pierwszym źródłem informacji oraz najłatwiej dostępnym przedstawicielem zawodów medycznych, mogący służyć fachową poradą. Niestety, bardzo często zdarza się, że średni czas porady lekarskiej to zaledwie kilka minut. Pacjent otrzymuje tylko receptę i zdawkowe informacje. To sprawia, że chory zwraca się do farmaceuty, oczekując od niego fachowej, obiektywnej i rzeczowej informacji o lekach.

W ostatnich latach wzrosła sprzedaż leków OTC. Bezpieczeństwo ich stosowania jest wystarczająco potwierdzone. Aplikacja takich leków jest łatwa dla każdego w powszechnie występujących łatwych do samodzielnego zdiagnozowania chorobach. Najczęściej pacjenci sięgają po leki stosowane w przeziębieniu oraz preparaty przeciwbólowe.

Praca miała na celu wykazanie na podstawie badań jakie objawy były najczęściej zgłaszane przez pacjentów w sezonie przeziębieniowym 2018/2019, która z grup leków OTC była polecana przez farmaceutów w sezonie przeziębieniowym 2018/2019 na terenie Łodzi w największym procencie, jaki lek OTC miał największy udział w sprzedaży na obszarze Łodzi oraz czym kieruje się farmaceuta w wyborze leku.

Wykonano 502 badania ankietowe na grupie osób w różnym wieku, na terenie Łodzi. Ankiety przeprowadzili farmaceuci pod koniec wywiadu z pacjentem.

Wśród przepytanych pacjentów więcej było kobiet niż mężczyzn. (264 -53,1% stanowiły kobiety, a 233 czyli 46,9% to mężczyźni).

Pod względem wieku przeważały osoby 18-40 lat i stanowiły 64,7%. Czyli można ją określić jako grupę pracującą, uczącą się. Takie osoby oczekują szybkiego rozwiązania problemów zdrowotnych, niemalże natychmiastowych, ponieważ dłuższy czas rekonwalescencji zaburza im pewien narzucony

schemat życia. Grupa ta rzadko przyjmuje leki na choroby przewlekłe, współistniejące, ale nie mniej jednak pytania o to pacjenta jest obowiązkowe.

Grupa osób w przedziale 40-60 lat (28,9%), była mniej liczna, ale to również grupa pracująca i też aktywna umysłowo. W tej grupie podczas doradztwa farmaceutycznego bardzo istotne były pytania o choroby współistniejące, stan pacjenta poza objawami przeziębienia i grypy, jak np. choroby sercowo-naczyniowe, cukrzyca, choroby gastrologiczne, przyjmowane przewlekłe leki, itp. Wiąże się to ściśle z indywidualnym doбором leków OTC, które przede wszystkim nie powinny wchodzić w reakcje niepożądane z aktualnie przyjmowanymi lekami. Może to być niebezpieczne w skutkach zagrożenia zdrowia i życia pacjenta.

Trzecia grupa wiekowa 60-90 lat stanowiła najmniejszy procent ankietowanych 6,4%. To pacjenci, którzy wymagają najbardziej szczegółowego wywiadu. Generalnie każdemu z nich powinno się sugerować konsultację lekarską ze względu ich bezpieczeństwa.

W ankiecie pytano o występujące objawy, aby zidentyfikować czy to przeziębienie, czy grypa. Pacjentów pytano o występowanie następujących objawów:

- ból głowy: 389 osób (77,5%);
- katar: 308 osób (61,4%);
- kaszel: 177 osób (35,3%);
- osłabienie: 165 osób (32,9%);
- podwyższona temperatura: 140 osób (27,9%);

Z czego trzech pacjentów (0,6%) nie zgłosiło żadnego z wymienionych objawów, 40 pacjentów (8,0%) tylko jeden objaw, 280 pacjentów (55,8%) zgłosiło dwa objawy, 147 pacjentów (29,3%) trzy objawy, 22 pacjentów (4,4%) – 4 objawy, a 10 (2,0%) – wszystkie 5 objawów.

Następnie prześledzono powody, dla których zalecano takie, a nie inne lekarstwa. 47,8% ze wszystkich zaleceń była precyzyjna ocena potrzeb pacjenta. 21,5% kierowało się ceną leku. 15,9% było przekonanych o skuteczności danego leku. 14,9% farmaceutów realizowało plany sprzedażowe. Tylko w jednym przypadku farmaceuta zaznaczył dwie przyczyny: cenę leku i realizację planów sprzedażowych.

Pacjenci w grupie wiekowej 18-40 lat najczęściej kupowali Teraflu Extra Grip, Teraflu Zatoki, Fervex w formie rozpuszczalnej, oraz w Groprinosin, Ibuprom Zatoki, Gripex Max z formie tabletek. Leki komplementarne: Otrivin, Sudafed Xylo Spray, Vicks Spray.

Pacjenci w grupie wiekowej 40-60 lat wybierali Teraflu Extra Grip, Vicks, Teraflu Zatoki w formie rozpuszczalnej, a w formie tabletek: Groprinosin, Neosine, Gripex Max. Z grupy leków komplementarnych: Otrivin, Flegamina, Sudafed Xylo Spray.

Pacjentom w grupie wiekowej 60-90 lat zalecano: Inne, Vicks, Gripex Hot Max z formie rozpuszczalnej, oraz inne, Coldrex Max Grip, Oscillococinum, Ibuprom Zatoki w formie tabletek. Leki komplementarne: ACC. Chlorchinaldin.

Jak wynika z danych przeprowadzonego wywiadu z pacjentem, większość zgłaszanych poszczególnych objawów wskazywała na obecność przeziębienia.

Najczęściej rekomendowanym lekiem okazał się paracetamol. Preparatami przeciw przeziębieniowym były takie, które kompleksowo łagodzą objawy infekcji. Z reguły ich bazę stanowi lek przeciwgorączkowy, przeciwbólowy, najczęściej paracetamol lub kwas acetylosalicylowy i dodatkowo zwykle substancja czynna, która wpływa na zmniejszenie przekrwienia i udrożnienie nosa. Często lek zawiera substancję o właściwościach wykrztuśnych oraz witaminę C, która wspiera odporność i wpływa na skrócenie trwania choroby. Leki te występują w formie tabletek, kapsułek albo w formie rozpuszczalnej w wodzie. Działanie jest takie samo. Każdy z nich zawiera paracetamol, fenylefrynę bądź inny składnik łagodzący katar. Co ciekawe, pacjenci najczęściej wybierają leki w saszetkach, a nie w tabletkach, pomimo że pod względem szybkości i skuteczności działają dokładnie tak samo. Jediną różnicą jest to, że rozpuszczony w ciepłej lub gorącej wodzie proszek daje złudzenie szybszego działania, a przyjemna fala ciepła ogarniająca ciało to efekt wypicia ciepłego napoju, a nie zawartych w nim substancji czynnych.

Po przeanalizowaniu wszystkich odpowiedzi ankietowanych farmaceutów najczęściej polecanym przez nich lekiem z grupy paracetamolu jest Vicks

saszetki, którego producentem jest Teva Pharmaceuticals, drugim Teraflu extra Grip saszetki produkcji Glaxo SmithKline.

Najczęściej decyzją o wyborze danego leku przez farmaceutę była precyzyjna ocena potrzeb pacjenta, czyli szczegółowy wywiad, cena leku, wiedza farmaceuty na temat skuteczności działania leku w przypadku danego pacjenta.

Summary

Nowadays, patients do not have time to become ill due to the fast pace of life and multitasking. They expect any health problems to be solved instantaneously. They look for advice in public chemists, often opting out of visits to the doctor's office. The pharmacist's role is increasingly appreciated and considered to be a profession of public trust.

A pharmacist is often the first source of information for a patient, and is also the most accessible representative of medical professions, able to give professional medical advice. Unfortunately, more often than not, the average doctor's advice merely takes a few minutes. The patient receives a prescription and brief information. That is why ill people turn to pharmacists, expecting professional advice from them as well as factual and objective information about the medicine.

Recently, the sales of over-the-counter (OTC) medicine have increased. The safety in their use has been sufficiently tested. The application of such medicine is easy to use in common self-diagnosed ailments. The patients most often reach for pain relievers and pharmaceutical products to treat a cold.

This work aims to demonstrate on a research basis, what kind of symptoms were the most frequently reported by patients during the cold season in 2018/2019, which group of OTC medications was most recommended by the pharmacists in the city of Łódź, and what guided them in choosing a particular medicine.

A survey was conducted with 502 people, of different age groups in Łódź, participating. The surveys were conducted by the pharmacists at the end of consultations with their customers.

Amongst the interviewed patients there were more women (264 - 53.1%) than men (233 – 46.9%).

In terms of age, the largest group was aged between 18 and 40 and constituted 64.7% of the survey's total sample. They can be defined as a working or studying group. Such persons expect a quick, and nearly immediate solution for health problems, because a longer convalescence disrupts a daily routine that has been externally imposed on them. This group rarely takes

medication for chronic, comorbid diseases, which in fact is obligatory to enquire about.

The persons in the age group between 40 and 60 (28.9%) were less numerous and they were also a group of professionally and mentally active persons. In this group during pharmaceutical consultancy, the questions about comorbidities, the conditions apart from cold symptoms and flu such as: cardiovascular diseases, diabetes, gastrological diseases, taking medicines for chronic diseases etc., are extremely important. It is strictly connected with the selection of OTC medications for an individual patient to prevent adverse reactions, and risk to the life and health of a patient.

The third age group: between 60 and 90 constituted the smallest group of respondents - 6.4%. They are the patients who require the most meticulous consultation. Generally, each of them should be suggested a doctor's consultation for their health and well-being.

In the survey, the participants were asked about several symptoms and whether they were connected with a cold or flu. The patients were asked about:

- a headache: 389 persons (77.5%);
- catarrh: 308 persons (61.4%);
- a cough: 177 persons (35.3%);
- weakness: 165 persons (32,9%);
- higher temperature: 140 persons (27,9%).

Three patients (0.6%) did not report any of the symptoms mentioned above, 40 patients (8.0%) reported only one symptom, 280 patients (55.8%) two of the above symptoms, 147 patients (29.3%) – three symptoms, 22 patients (4.4%) – four symptoms and 10 (2.0%) – all five symptoms.

Subsequently, the study covers the causes for recommending these and not other medications by the pharmacists. 47.8% of all pharmacists' recommendations precisely evaluated the needs of the patients. 21.5% were dictated by the price of the medicine, 15.9% of the recommendations were made because the pharmacists were convinced of the effectiveness of the

medicine. 14.9% were dictated by attaining targets in sales plans. Only in one case, did the pharmacist highlight two causes: the price of the medicine and the attainment of sales targets.

The patients in group aged between 18 and 40, usually bought Teraflue Extra Grip, Vicks, Teraflu Sinus in soluble form, and in the form of tablets: Other, Groprinosin, Neosine, Gripex Max. From the group of complementary medicine: Otrivin, Flegamina, and Sudafed Xylo Spray.

The patients in the group between 40 and 60 years old chose Teraflue Extra Grip, Vicks, Teraflu Sinus in soluble form, and in the form of tablets: Groprinosin, Neosine, Gripex Max. From the group of complementary medicines: Otrivin, Flegamina, and Sudafed Xylo Spray.

The patients in the age group between 60 and 90 were recommended: Other, Vicks, Gripex Hot Max in soluble form, and other, Coldrex Max Grip, Oscillococinum, Ibuprom Sinus in tablets. Complementary medicines: ACC. Chlorchinaldin.

According to the interviews with the patients, their symptoms, in the majority of cases, showed the presence of a cold.

The medicine most often recommended was paracetamol. The products recommended against colds were those which comprehensively eased the symptoms of the infection. Usually the products' base is made of an antipyretic and analgesic medicine, most often paracetamol or acetylsalicylic acid, and additionally with an active substance reducing nasal congestion. Often the medicine consists of a substance which acts as an expectorant along with vitamin C, which builds up immunity and shortens the duration of the illness. These medicines come in the form of tablets, capsules or in a water - soluble form. All of these forms act in the same way. Each of them contains paracetamol or phenylephrine or another ingredient that eases the catarrh. It is interesting that the patients more often chose the medicine in sachets and not in tablets, even though in terms of speed and effectiveness, they act in exactly the same way. The only difference is that the powder dissolved in warm or hot water gives the illusion of a faster effect, and a pleasant heat wave that

envelopes the body and has the effect of having a warm drink rather than a sense of the stronger active substances within it.

After analyzing all of the answers from the pharmacists in the survey, the medicine from a pharmaceutical group, which was predominantly recommended, was Vicks in the form of sachets, produced by Teva Pharmaceuticals, followed by Teraflu extra Grip sachets produced by Glaxo SmithKline.

Primarily, the decision about recommending a medicine to a patient was based on a precise evaluation of the patient's needs, a detailed interview with them, the price of the medicine, and the knowledge of the pharmacist about the effectiveness of the medicine in every individual case.